

Sygn. akt **III Ca 826/20**

POSTANOWIENIE

Dnia 1 grudnia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Marcin Rak

po rozpoznaniu w dniu 1 grudnia 2021 roku w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku dłużnika **B. S.**

przy udziale wierzyciela **M. S.**

o zwrot depozytu

na skutek apelacji dłużnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z 3 lutego 2020 roku, sygn. akt III RCo 42/19

postanawia:

oddalić apelację.

SSO Marcin Rak

Sygn. akt **III Ca 826/20**

UZASADNIENIE

Do Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej wpłynął wniosek dłużnika alimentacyjnego B. S. o zwolnienie z rachunku depozytowego 4.800 złotych wpłaconych w toku egzekucji alimentów, w trybie art. 883§2 k.p.c., celem wywołania skutku umorzenia tej egzekucji. Dłużnik wywodził, że skoro skutek ten został osiągnięty, to wpłacone środki podlegają zwrotowi.

Postanowieniem z 3 lutego 2020 roku Sąd Rejonowy oddalił wniosek. Uzasadniając rozstrzygnięcie wskazał, że złożenie sumy do depozytu sądowego na zasadzie art. 883§2 k.p.c. nie wymaga zezwolenia sądu przewidzianego w art. 693² k.p.c. albowiem jest do tak zwany depozyt procesowy składany są na potrzeby i cele postępowania egzekucyjnego. Nie wywołuje on skutków materialnoprawnych. Według Sądu Rejonowego depozyt taki nie pozostaje w dyspozycji sądu i nie można o nim orzekać w trybie art. 693¹¹ i nast. k.p.c.. Omawiany depozyt znajduje się w gestii komornika, na którego rozstrzygnięcie co do jego zwrotu przysługuje skarga. Według Sądu Rejonowego objęta wnioskiem suma powinna jednak nadal pozostać na rachunku depozytowym Ministra Finansów gdyż taki jest cel art. 883 § 2 k.p.c. in fine, który przewiduje upoważnienie komornika do podjęcia tej sumy oraz możliwość wszczęcia egzekucji z urzędu.

Apelację od tego postanowienia wniósł dłużnik zarzucając:

- naruszenie art. 883§2 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że środki wpłacone przez wnioskodawcę w tym trybie pozostają w dyspozycji komornika a nie sądu, gdy to sąd powinien wydać postanowienie o zwrocie tej należności na wniosek dłużnika po prawomocnym umorzeniu postępowania egzekucyjnego;

- sprzeczność ustaleń z materiałem sprawy wyrażającą się w przyjęciu, że nie istnieją podstawy do zwrotu objętej wnioskiem należności gdy dłużnik spełnił wszystkie przesłanki ustawowo opisane w art. 883§2 k.p.c..

Formułując te zarzuty domagał się zmiany zaskarżonego postanowienia i zwrot złożonej do depozytu kwoty ewentualnie uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Rozpoznanie sprawy w postępowaniu odwoławczym odbywało się w składzie jednoosobowym zgodnie z art. 15zsz¹ ust 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1842) w zw. z art. 6 ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 1090).

Okoliczności faktyczne sprawy nie były sporne. Nie budziło bowiem wątpliwości, że wnioskodawca będący dłużnikiem alimentacyjnym, w związku z prowadzonym przeciwko niemu postępowaniem egzekucyjnym tychże alimentów (w sprawie Kmp 17/19 Komornika Sądowego przy SR w Mikołowie A. P.), złożył na rachunek depozytowy Ministra Finansów 4.800 zł, stanowiące sumę świadczeń za okres sześciu miesięcy równocześnie umocowując komornika do podejmowania tej sumy w razie popadnięcia w zwłokę w uiszczaniu świadczeń wymagalnych. Poza sporem pozostawało nadto, że wobec tego Komornik postanowieniem z 12 listopada 2019 roku umorzyła egzekucję pozostawiając tytuł egzekucyjny w aktach. Postanowienie zyskało walor prawomocności.

Przedmiotem sprawy, rozpoznawanej w trybie art. 693¹¹ i nast. k.p.c., było rozstrzygnięcie czy dłużnik uprawniony jest do żądania – w tym trybie – zwrotu sumy wpłaconej na podstawie art. 883§2 k.p.c.

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację dłużnika podzielił wywody Sądu Rejonowego co do tego, że złożenie omawianych środków na rachunek depozytowy nie następuje w trybie przepisów k.p.c. o złożeniu do depozytu sądowego. Oznacza to, że czynność dłużnika nie wymaga zezwolenia sądu wyrażonego w trybie art. 693² k.p.c. Kwestię tą przesądziła powoływana przez Sąd Rejonowy uchwała Sądu Najwyższego z 27 lutego 2008 roku, III CZP 153/07, OSNC 2009/3/37.

Konsekwentnie, brak było podstaw do wydawania przez sąd postanowienia w przedmiocie zwrotu tego depozytu. W szczególności nie miały tu zastosowania przepisy art. 693¹¹ i nast. k.p.c. Nie jest bowiem możliwe stosowanie przepisów k.p.c. o zwrocie depozytu do środków, które zostały przekazane sądowi w trybie innym niż określony w art. 692 i nast. k.p.c. Dotyczy to także czynności faktycznej jaką jest złożenie do depozytu sumy pieniężnej w trybie art. 883§2 k.p.c. Regulacje depozytowe objęte art. 692 i nast. k.p.c. dotyczą bowiem złożenia do depozytu sumy pieniężnej w celu wywołania skutków materialnoprawnych, nie zaś procesowych (por. uzasadnienie cytowanej uchwały III CZP 153/07).

Już więc ta okoliczność czyniła wniosek niezasadnym. Sąd nie był bowiem uprawniony do wydawania orzeczenia w przedmiocie zwrotu sumy wpłaconej na podstawie art. 883§2 k.p.c.

Sąd Okręgowy nie podzielił jednak wniosków Sądu Rejonowego, co do tego, że głównym dysponentem spornych w sprawie środków był komornik. Jak bowiem wynika z literalnej treści art. 883§2 k.p.c. komornik jest jedynie uprawniony do podejmowania tej sumy i to w związku z umocowaniem udzielonym mu przez dłużnika. Omawiana regulacja nie przewiduje przy tym żadnych ograniczeń dotyczących cofnięcia owego umocowania. Oznacza to, że dysponentem środków jest dłużnik, który po cofnięciu umocowania dla komornika, może według własnego uznania

zadecydować o przeznaczeniu sum uprzednio wpłaconych na rachunek depozytowy. Skoro dłużnik może w każdym czasie cofnąć upoważnienie dla komornika, to wówczas bezcelowym byłoby pozostawianie środków na tym rachunku. Nie mogłyby one bowiem służyć realizacji celu określonego w omawianym przepisie, to jest umorzeniu egzekucji. Środki te, po cofnięciu umocowania, oczywiście mogą być przedmiotem służącym do zaspokojenia wierzyciela, lecz po wymogu to wszczęcia egzekucji i dokonania zajęcia wierzytelności o zwrot omawianych należności. Nie zmienia to jednak faktu, że do czasu takiego zajęcia, dłużnik może wycofać umocowanie dla komornika i odzyskać możliwość fizycznego dysponowania zdeponowanymi sumami.

W razie wycofania umocowania dla komornika dłużnik może narazić się na ponowne wszczęcie egzekucji uprzednio umorzonej na zasadzie art. 883§2 k.p.c., co nie zmienia faktu, że w tym zakresie ma swobodę decydowania co do tego, czy środki mają pozostać na rachunku depozytowym.

W ocenie Sądu Okręgowego rozpoznającego apelację skoro wpłacenie środków przez dłużnika na rachunek depozytowy w celu wywołania skutków z art. 883§2 k.p.c. jest w istocie czynnością faktyczną nie wymagającą zezwolenia sądu, to i ich wypłata następuje w drodze takiej czynności, realizowanej po wycofaniu umocowania dla komornika, na zwykły wniosek dłużnika, który nie jest rozpoznawany przez sąd w trybie przepisów kodeksu postępowania cywilnego lecz przez odpowiedni organ sądu wydający techniczną dyspozycję zwrotu.

Ponieważ w rozpoznawanej sprawie dłużnik reprezentowany przez fachowego pełnomocnika domagał się wydania przez sąd orzeczenia, które wydane być nie mogło z uwagi na opisywany tryb zwrotu wnioskowanych środków, to apelacja od postawienia oddalającego wniosku dłużnika nie mogła odnieść zamierzonego skutku i podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c.

SSO Marcin Rak